

Een smeltende sneeuwvlok

Ruim een week geleden is een gewaardeerd sanghalid overleden, Fer de Deken. Fer was ook een lid van onze orde en was een Lay Minister (sangha-assistent), want Fer heeft bijna 20 jaar lang actief meegeholpen in de tempel en mij ondersteunt in vele activiteiten. We hebben samen introducties gegeven en cursussen.

Fer had een voorliefde voor de ‘Soetra van Grote Wijsheid’, die soetra met het centrale thema ‘vorm is leegte, leegte is vorm’. Toen eerwaarde meester Jiyu in Japan deze soetra samen met haar leraar vertaalde naar het Engels, voegde ze daar wat woorden aan toe: vorm is leegte, zuiverheid, helderheid – de leegte, de zuiverheid, de helderheid is vorm.

Toen Fer een paar weken geleden werd gevraagd hoe het met hem ging, zei hij: “Ik voel me steeds vloeibaarder worden.” En misschien is dat een mooi woord om toe te voegen aan de leegte: ‘vorm is leegte, is zuiverheid, is vloeibaar – vloeibaar is de vorm.

Het doet me denken aan een sneeuwvlok die uiteindelijk, wanneer de omstandigheden daar zijn, zijn vorm verliest maar niet zijn ware essentie. Hij is tenslotte niet meer dan water, vloeibaar water. Wanneer de sneeuwvlok smelt, keert hij terug naar zijn oorsprong. De vorm wordt vloeibaar en misschien ergens in de toekomst zal dat vloeibare water weer een sneeuwvlok geven.

In die soetra staat ook: “De geest van de bodhisattva die waarlijk één is met grote wijsheid van het hart, kent geen belemmeringen en daarom ook geen angst.” Toen Fer zijn laatste lezing gaf hier in de tempel zei hij dat hij geen angst had voor de dood. In zekere zin was hij best wel benieuwd hoe het proces zou verlopen. Natuurlijk is het altijd moeilijk om afscheid te moeten nemen van je dierbaren: je partner, je kinderen, je kleinkinderen en je vrienden. Maar hij had geen angst omdat hij de soetra begreep. Vorm is leegte, leegte is vorm. De dood, het sterven, is geen absolute belemmering meer.

Zoals een sneeuwvlok en het water één zijn, zo is ook vorm en het geen vorm hebben een eenheid. De essentie gaat niet verloren. En daarmee stopt het pad ook niet bij het loslaten van de vorm. Want het pad is niet het eigendom van de vorm, maar is de expressie van de essentie. Het vloeibare water stroomt voort en brengt continue oneindige vormen voort: dauwdruppels, regendruppels, sneeuwvlokken, ijskristallen, die tenslotte weer allemaal terugkeren naar water zijn.

Onze beoefening kan werkelijk helpen om alle belemmeringen te slechten, los te laten. Om ook uiteindelijk dat allerlaatste en misschien meest beangstigde tegemoet te treden met een nieuwsgierigheid, wetend dat in het geheel er geen werkelijk begin en einde is, maar een komen en gaan. Vorm is leegte, leegte is vorm. Vastheid wordt vloeibaar en wat vloeibaar is wordt op zijn beurt weer vast.

* * * * *

*Eerw. Baldwin Schreurs
Zondag 22 september 2024*